

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Anny Kempy-Dymińskiej „Administracyjnoprawna ochrona różnorodności biologicznej jako instrument zapewniania bezpieczeństwa żywnościowego”

W wykonaniu uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 20 października 2017 roku o powołaniu na recenzenta w przewodzie doktorskim p. mgr Anny Kempy-Dymińskiej przedkładam recenzję rozprawy doktorskiej p. mgr Anny Kempy-Dymińskiej pt. „Administracyjnoprawna ochrona różnorodności biologicznej jako instrument zapewniania bezpieczeństwa żywnościowego”, przygotowanej pod kierownictwem naukowym p. prof. dr hab. Piotra Korzeniowskiego i p. dr Anety Kaźmierskiej-Patrzycznej.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Anny Kempy-Dymińskiej pt. „Administracyjnoprawna ochrona różnorodności biologicznej jako instrument zapewniania bezpieczeństwa żywnościowego”, Łódź 2017, stanowiąc oryginalne rozwiązanie przez Autorkę zagadnienia naukowego, wykazując jej ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie naukowej „prawo” oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, **odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim** przez przepis art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz

o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.).

Biorąc powyższe stwierdzenie pod uwagę wypowiadam się za dopuszczeniem p. mgr Annę Kempę-Dymińską, po spełnieniu innych wymagań przewidzianych prawem, do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

Uzasadnienie przedstawionej oceny rozprawy i wniosku o dopuszczenie do publicznej obrony

I. Uwagi ogólne

1. Wybór tematu pracy

Wybór tematu pracy oceniam pozytywnie. Analizowane zagadnienie jest zdeterminowane z jednej strony kwestią bezpieczeństwa żywnościowego, a z drugiej, ograniczeniem obszaru badawczego jedynie do prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska, a wężiej do zagrożeń biosfery. Zagadnienia ochrony różnorodności biologicznej jako instrument zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego nie było dotąd w taki sposób przedstawione w doktrynie prawa administracyjnego. W związku z tym problematyka ta ma walor nowości, aktualności i doniosłości.

2. Konstrukcja pracy

Konstrukcja pracy jest prawidłowa. Poszczególne rozdziały, z których składa się recenzowana dysertacja doktorska obejmują w sposób wyczerpujący problematykę określoną w tytule pracy. Z tego punktu widzenia tworzą one

logicznie powiązaną całość. Jeśli natomiast chodzi o to, czy recenzowana praca spełnia wymóg zupełności, to nasuwa się refleksja, że do tego, by recenzowana dysertacja spełniała powyższy wymóg, brak jest w niej wątków prawnoporównawczych, wymaganych tradycyjnie (jednakże bez przełożenia tego wymogu na wyrażone *expressis verbis* przepisy obowiązującego prawa) od tego rodzaju opracowań.

W przypadku przygotowania pracy do druku namawiałabym więc Doktorantkę do uzupełnienia opracowania o wątki, które bez wątpienia dodałyby pełni wyrazu interesującym wnioskom końcowym, dotyczącym ochrony różnorodności biologicznej jako instrumentu zapewniania bezpieczeństwa żywnościowego. W szczególności „aż się prosi”, by w pracy przedstawić model administracyjnoprawnej ochrony różnorodności biologicznej służący zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego jednostki i zbiorowości, przewidziany w prawie poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej, a zwłaszcza u naszych zachodnich sąsiadów. Wprawdzie na ss. 253 i 269 Doktorantka przytoczyła dane statystyczne dotyczące rozwiązań przyjętych w innych krajach (w Hiszpanii i we Włoszech), jednakże bez powołania źródeł z tzw. „pierwszej ręki”, a przecież dziś łatwiej o nie, niż kiedykolwiek wcześniej.

Namawiałabym także do przejrzania pracy pod kątem tego, czy w tekście zachowana jest konsekwencja posługiwania się skrótami, zamieszczonymi w wykazie (np. w zestawieniu ze s. 115).

3. Treść rozprawy

Treść rozprawy obfituje w rozważania natury teoretyczno-prawnej przede wszystkim dotyczące problematyki różnorodności biologicznej i bezpieczeństwa, zwłaszcza bezpieczeństwa ekologicznego oraz żywnościowego.

Autorka wykazała się umiejętnością stawiania problemów naukowych i ich rozwiązania. Umiejętność tę Doktorantka zademonstrowała na wielu stronach dysertacji. Do najciekawszych prób tego rodzaju zaliczyłabym wywody:

- zamieszczone na s. 61 i n., gdzie Autorka przyjęła, że prawo do odpowiedniej żywności jest jednym z podstawowych praw człowieka,

- zamieszczone na s. 63 Doktorantka postawiła tezę, że w przypadku prawa do odpowiedniej żywności organy państwowe powinny mieć konkretne obowiązki w celu jego realizacji,

- zamieszczone na s. 74, gdzie Autorka uznała utratę różnorodności biologicznej za najbardziej krytyczne zagrożenie środowiskowe na Świecie,

- zamieszczone na s. 99 i n., gdzie Doktorantka zaprezentowała, że w prawie międzynarodowym dostrzeżono zależność pomiędzy bezpieczeństwem ogólnoświatowym i bezpieczeństwem na obszarze Europy,

- zamieszczone na s. 160, wskazując, że elementy składowe definicji racjonalnej gospodarki rybackiej charakteryzuje duży stopień ogólności z pewnymi wyjątkami.

W sensie ściśle merytorycznym na podkreślenie zasługuje podnoszona w recenzowanej rozprawie tzw. „problematyka międzynarodowa” oraz „problematyka europejska”, szczególnie doniosła nie tylko z teoretycznego, lecz także z praktycznego punktu widzenia.

Na podkreślenie zasługuje wreszcie bardzo dobra orientacja Doktorantki nie tylko w zakresie obowiązujących unormowań ściśle związanych z tematem dysertacji, lecz generalna znajomość prawa pozytywnego. Bardzo dobre wrażenie sprawia na czytelniku niezwykle skrupulatność badawcza zaprezentowana przez Doktorantkę, przejawiająca się przede wszystkim we wnikliwości analiz zamieszczonych w pracy.

4. Strona formalna pracy

Strona formalna pracy nie budzi zasadniczych zastrzeżeń. Praca napisana jest ładnym językiem, co sprawia, że jej lektura stanowi przyjemność. Na pozytywną ocenę zasługuje także zastosowanie przez Autorkę recenzowanej dysertacji na dużą skalę techniki skrótów. Zabieg ten umożliwił Doktorantce uzyskanie efektu kondensacji tekstu rozprawy. Nie można też nie wspomnieć o tym, że Doktorantka wykazała, iż posiadała w wysokim stopniu umiejętność dokumentowania wyrażanych konstatacji przy pomocy przepisów. Warto by było jednak w wykazie skrótów poprawnie przywołać oficjalne publikatory (np. Dz. U.).

Ponadto pewne wątpliwości budzi konstrukcja i treść Wstępu. Wstęp jest zbyt obszerny, niektóre zawarte w nim wnioski powinny być zamieszczone w Zakończeniu pracy (np. rozważania ze s. 13).

5. Wykorzystanie źródeł

W pracy wykorzystane zostały unijne i polskie akty normatywne, polskojęzyczna (210 pozycji) i obcojęzyczna literatura (15 pozycji) z zakresu prawa administracyjnego, prawa ochrony środowiska i orzecznictwo sądów polskich i unijnych. Zakres wykorzystania powyższych pozycji co do zasady nie pozostawia niczego do życzenia. Proponowałabym jednak, aby Doktorantka uszeregowała wykaz aktów prawnych hierarchicznie i chronologicznie. Autorka powinna też zamieścić w wykazie literatury pozycję W. Radeckiego pt. „Ustawa o rybołówstwie morskim z komentarzem”, Wrocław 1999.

6. Ogólna ocena

Ogólnie stwierdzić należy, że recenzowana praca doktorska spełnia wymagania stawiane dysertacjom doktorskim, a w szczególności art. 13 ust. 1

ustawy o tytule naukowym i stopniach naukowych: stanowi mianowicie oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Autorki oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. O powyższym świadczy przede wszystkim udowodniona w wykazanej pracy umiejętność samodzielnego stawiania problemów naukowych oraz ich rozwiązywania.

II. Uwagi szczegółowe

W poniższych uwagach szczegółowych chciałabym przede wszystkim wskazać Autorce kwestie do przemyślenia, - które – moim zdaniem – mogłyby przyczynić się do udoskonalenia pracy:

- 1) na ss. 83 i n. Autorka nie odniosła się do Szczytu Zrównoważonego Rozwoju w Nowym Jorku, który odbył się w dniach 25-27 września 2015 r.,
- 2) na s. 95 brakuje odniesienia do polityki ochrony środowiska,
- 3) na ss. 174, 178 Autorka zamiast pojęcia „ustawodawca” winna użyć sformułowania prawodawca, skoro omawia akt prawny jakim jest rozporządzenie,
- 4) na s. 180 Autorka przywołuje ustawę nowelizującą, nie wiadomo o jaki akt prawny chodzi, bo w wykazie skrótów takiego sformułowania brak,
- 5) na s. 195 błędnie użyto wielkich liter dla zarządu województwa,

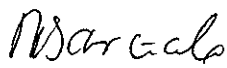
- 6) na s. 216 nie podano źródła do raportu NIK dotyczącego pakietu zachowania sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych; źródło podano dopiero na s. 218 (zob. przypis 554),
- 7) na s. 258 brak nazwy aktu prawnego. Autorka podaje numery artykułów bez określenia o jaki akt prawny chodzi,
- 8) na s. 259 podobnie jak w poprzednim punkcie, nie wiadomo jakie rozporządzenie Doktorantka ma na myśli,
- 9) na s. 266 w pkt 5.1 Autorka rozważania poświęciła unijnym aspektom dotyczącym organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Powstaje pytanie dlaczego takiego wyodrębnienia nie uczyniła w odniesieniu do innych opisywanych narzędzi prawnych służących bezpieczeństwu żywnościowemu, np. w zakresie rolnictwa ekologicznego,
- 10) na ss. 276-279 niejasne prawne formy działania administracji publicznej na gruncie ustawy o ochronie roślin. Rozważania dotyczą w zasadzie kwestii organizacyjnych organów właściwych w tym zakresie, bez analizy wykorzystania przez te organy form prawnych,

III. Konkluzja

Konkludując stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska p. mgr Anny Kempy-Dymińskiej spełnia ustawowo określone wymagania dla rozpraw doktorskich. Stanowi pozycję wartościową, jest ona rezultatem rzetelnej i wnikliwej analizy rodzimego systemu prawnego i jego funkcjonowania. Jawi się ona jako bogate źródło informacji przede wszystkim dla kreowania rodzimych rozwiązań legislacyjnych.

Doktorantka wykazała się wysokim stopniem umiejętności w zakresie stawiania i rozwiązywania problemów o charakterze naukowym, a podjęty problem rozwiązała w sposób w pełni zadowalający. Tej jednoznacznie pozytywnej oceny nie podważają uczynione uwagi, dotyczące głównie kwestii mogących mieć znaczenie przy przygotowywaniu pracy do druku, do czego Doktorantkę szczerze namawiam. Nie mają one wpływu na generalną pozytywną ocenę pracy. W istocie dotyczy to także braku wątków prawnoporównawczych, opartych na badaniach własnych.

W mojej ocenie recenzowana dysertacja doktorska p. mgr Anny Kempy-Dymińskiej spełnia prawem określone wymogi dla rozpraw doktorskich i bez wątpienia może stanowić podstawę dalszych czynności w przewodzie doktorskim.

Recenzję sporządziła:
(dr hab. Anna Barczak, prof. US)

Szczecin, dnia 29 listopada 2017 r.